

NAISTÖÖLINE
JA
NAISKOLHOOSNIK

№ 1 (56)

JAANUAR
1934

№ 1

(56)

NAISTÖÖLINE

JA

NAISKOLHOOSNIK

JAANUAR

1934

Partei XVII kongressile — sotsialismi võidu kongressile eesti naistööliste ja naiskolhoosnikkude enamlik tervitus!

Leninliku rahvuspoliitika võidukäik

10 aastat tagasi suri meie ja kogu ilma rõhutute suur juht sm. Lenin, kes parandas meile suured võidud ja ülesanded nende võitude edaspidiseks kindlustamiseks ja uute saavutamiseks.

Kõik need 10 aastat on meie partei ja töölisklass sm. Stalini, — Lenini ühe parema kaasvõitleja ja õpilase, — juhtimisel neid ülesandeid enamlikult täitnud ja edasi arendanud, on kõrgel hoidnud Lenini võitluslippu.

Selle võitluslipu all tuli meie partei ja töölisklass 17. kongressile ennenägematu hiiglasaavutustega. Nende võitude üheks tähtsamaks põhjuseks on meie partei leninliku rahvuspoliitika õige lahendamine ja teostamine.

Leninliku rahvuspoliitika peaülesanne on koondada igast rahvusest proletaarlased ja poolproletaarlased ühiseks väerinnaks revolutsioonilisele võitlusele vanailma lõpuliuku hävitamiseks ja uue kommunistliku ilma loomiseks.

Juba ammu enne Oktoobrirevolutsiooni kuulutas meie partei Lenini juhatusel välja oma põhimised hüüdsõnad rahvusküsimuses.

II Internatsionaali oportunistide vastu, kes arutasid rahvusküsimust kitsastes piiratud raamides, puudutades ainult üksikuid „kultuurseid“ rahvusi, seadsid enamlased rahvusküsimuse laiale alusele, nõudsid rahvuste surve ja rahvuslike eesõiguste täielikku hävitamist ja iga rahvale vaba enesemääramise õiguse võimaldamist.

Kuni selle ajani valitsesid rahvuspoliitika alal kodanlised idealistlikud teooriad. Lenin oli esimene, kes sidus rahvusküsimuse proletariaadi üldise klassivõitlusega

ja rõhutatud rahvuste rahvusliku vabastamise võitlusega.

Leninismi õpetuse järgi on rahvuspoliitika „üks osa üldisest proletaarse revolutsiooni küsimusest ja allub temale“ (Stalin).

Leninism on vaenulik suurvene schovinismile, mis tema peavaenlane on, ning ka kohalikule natsionalismile. Teisiti see ka olla ei või, sest need kaks kallakut on vana ühiskonna — kapitalistliku ühiskonna — jäänused, millest on kasvanud välja rahvuste surve, rahvuste orjastamine, mitte-ühedõiguslus, rahvuslik vihavaen. Sellepärast on leninlik rahvuspoliitika lahendus rajatud järgmisele põhimõttele:

„Kapitalistlikus korras ei ole **võimalik** hävitada rahvuslikku (ja üldse poliitilist) survet. Selleks on **tarvis** hävitada klassid, s. t. teostada sotsialism“ (Lenin).

Sellel põhimõttel lahendas meie partei Lenini juhatusel rahvusküsimuse Oktoobrirevolutsioonis.

Aprillis 1917. aastal tähendas Lenin, et: „...rahvusküsimuses peab proletariaadi partei eestkätt nõudma ja välja kuulutama vaba enesemääramise õiguse tsaari poolt rõhutatud rahvastele“.

Kodanlised ja väikekodanlised parteid kisendasid siis, et enamlased tahavad Venemaad lõhkuda, väikesteks riigikesteks tükeldada. Kuid nii karjusid, loomulikult, vaenlased ja äraandjad, sellepärast, et nemand tahtsid vana kodanlist survevõimulist korda alal hoida.

Leninliku rahvuspoliitika õieti lahendamisel Oktoobrirevolutsioonis on määratu suur ajalooline tähtsus, tema aitas töölisklassil Oktoobrivoite kindlustada.

Lenini loosungid igasuguse rahvusliku surve hävitamiseks ja rahvuslike eesõiguste kaotamiseks rahvaste enesemääramise õiguse alal võitsid meie partei poole enne tsaari poolt rõhutatud rahvaste laialiste hulkade kaasatunde ja poolehoidu.

Sm. Stalin omas artiklis — „Oktoobri-revolutsioon ja vene kommunistide taktika“ — kirjutab: „Lenin kinnitas järjest, et ilma rahvaste masside liiduta ei või vene proletariaat võita.“

Õige leninliku rahvuspoliitika edaspidine teostamine proletariaadi diktatuuri tingimustes, nimelt endiste tsaari ajal mahajäänud rahvaste majanduslik ja kultuuriline üheõiguslikuks tõstmine, millela on võimata lahendada õiglaselt rahvusküsimust, millela ei saa ehitada sotsialismi, on põhjuseks nendele suurtele saavutustele ja võitudele, millega meie 17. parteikongressile tulime. Need hiiglavõidud kriipsutavad teravalt alla **leninliku rahvuspoliitika võidukäiku**. Mitte kunagi ei ole nii käegakatsutav olnud rahvuslike vabariikide õitseage, nende tormiline kasv.

Tsaari ajal mahajäänud rahvad sammuvad nüüd Nõukogude Liidus eesrindel ja võidavad ikka uued ja uued kõrgustikud.

Hiiglasaavutused on majanduse ja kultuuri alal Ukrainas, Taga-Kaukaasis, Valge-Venemaal, Tatars vabariigis, Kabardiinias j.t. vabariikides.

Meie näeme, et leninliku rahvuspoliitika-ga ei lõhkunud enamlased Venemaad, nagu karjusid meie vaenlased esimestel aegadel, vaid vastuksa, selle poliitika teostamisega löid kõige tugevama, kõige vägevama riigi ilmas — NSV Liidu.

Iga päevaga kasvab rahvuslike vabariikide majanduslik tugevus. Kui Nõukogude Liidus esimesel viisaastakul üldproduktiooni kasv oli 299 protsenti, siis rahvuslike vabariikides oli see kasv palju suurem — 494 protsenti. Teisel viisaastakul need rahvuslikud vabariigid teevad veel suurema sammu edasi industrialiseerimise alal. Näiteks, teise viisaastaku lõpul läheb Ukraina metallurgia alal Saksamaast ette.

Peale rahvuslike vabariikide ja oblastite on meil üle NSV Liidu laiali pillatud veel suur hulk vähemusrahvusi, kellel põhimiste elanikkude seas on ka oma rahvuslikud raioonid ja külanõukogud. Kõik need vähemusrahvused on ka sotsialistliku ehitustöö hiigla kasvusse tõmmatud. Vähemusrahvaste põhihulgad — kehvikud ja keskmiktalupojad — on läinud juba kolhoosidesse.

Iga rahvusvabariik, oblast, raioon ja külanõukogu tunneb, et tema ees on avanenud uued ennenägematud majanduse, eluolulise ja kultuuri hiiglasvõimalused.

Ka meie, eestlased NSV Liidus, läheme partei 17. kongressile suurte saavutustega. Suurem jagu eesti külanõukogusid Leningradi oblastis sammuvad esimestes ridades meie oblasti paremate külanõukogudega.

Käesoleval silmapilgul on meil Leningradi oblasti üldse 71 eesti külanõukogu ja veel palju sega-külanõukogusid. Suuremas osas eesti külanõukogudes on asjaajamine eesti keeles. Riigi ülesannete täitmisel sammuvad nad eesrindel. Tikopesa eesti külanõukogu, Kingissepa raionis, on mitu korda raiooni täidesaatekomitee poolt premeeritud. Siimititsa külanõukogu, Volossovo raionis, sai kevadel külvi ennetähtajalise täitmisel eest punase lipu. Smolegovitsa eesti külanõukogu samas raionis täitis sügiskülvi 105 prots. võrd. Samuti on ka karjakasvatuse alal suurt edu saavutatud ja hulgaline töö hästi organiseeritud. Oblastis tervelt ulatab keskmine kollektiviseerimise protsent juba 50-ni, kuna eesti külanõukogud on 75 prots. kollektiviseeritud.

Oblastis on üldse 129 eesti kolhoosi ja peale selle hulk sega-kolhoose — üheskoos venelaste, soomlaste ja lätlastega.

Rida kolhoose sammuvad eesrindel töö ja riigiülesannete plaani täitmisel, niisama ka viljasaagi ja lüpsi normi täitmisel („Valter Klein“, Kingissepa raionis jne), rida kolhoose on omavahelise sotsialistliku võistluse lepingud sõlminud, ja eesti külanõukogud võtavad osa üleoblastilisest võistlusest „parema külanõukogu“ peale (Smolegovitsa eesti külanõukogu j.t.).

Kõik need suured saavutused, hiiglavõidud, millega rahvusvabariigid, oblastid, raioonid ja külanõukogud partei 17. kongressile lähevad, tõendavad veel kord kõige helgemate värvidega, et leninlik rahvuspoliitika on ainuke õige rahvuspoliitika, ja et need võidud on **selle poliitika teostamise võidukäik**. See näitab veel kord kogu ilmale, et „ainuke võimukord, mis on suuteline õieti lahendada rahvusküsimust, s.t. võimukord, mis on suuteline looma tingimusi, mis kindlustavad rahvuslike ehitustööd ja igasuguste rahvaste ja suguharude vennalikkude koostöötamist, on Nõukogude võimukord, proletariaadi diktatuuri võimukord“ (Stalin).

S. Allermann.

Leningradi naistööliste kiri meie juhile sm. Stalinile

*Suur õpetaja ja meie parem sõber,
kallis sm. Stalin!*

Päevil, mil partei, tööliklass ja kogu maa enamlaste 17. kongressile ette valmistub, mil kõik töötavad hulgas armastuse ja uhkusega sinu nime nimetavad, võta kuulda meid, Leningradi tehaste „Krasnõi Putilovetsi“, Lenini nim., Stalini nim., Kirovi nim., K. Marxi nim., „Svetlana“, „Krasnõi Treugolniku“, „Skorohodi“ j.t. tehaste ning Halturini nimelise, „Krasnõi Nitti“, „Krasnõi Majaku“, „Sovetskaja Svesda“, „Rabotshi“, „Krasnõi Tka-tshi“, „Sheljäbovi“ nim., „Krasn. Snamja“, Uritski nim. j.t. vabrikute vanu naistöölisi.

Minevik on möödas igavesi

16 aastat on möödas sellest ajast, kui meie võitsime, sellest ajast, kui Lenin ja sina, sm. Stalin, viisite meid, nais- ja meestöölisi, avalikule võitlusele kapitalismi vastu. Palju aastaid on möödunud. Ikka jõukamaks ja kaunimaks muutub meie elu. Vaatad ümber — näed, nagu oleks inimene suuremaks kasvanud. Kasvab meie maal terve ja uhke rahvas, uhke sellepärast, et ise maad juhib, uhke, et sinu ja Lenini õpetust ellu viib. Vaatad tagasi, näed, nagu vaataks kõrgelt mäelt alla, vaatad ja ei usu, et see on meie eilane päev, et mustuses, vaesuses, alatuses elasime meie, töö-

lised, kes on saanud nii suure ja rikka maa peremeesteks, töölised, kes sinu juhtimisel, sm. Stalin, ehivad maailma tegudega, milliseid pole veel kuulnud meie maakera.

Terve maa rõõmustab sotsialistliku kevade üle. Kuid vaevalt, et keegi tunneb uut elu nii nagu meie, suure Sotsialistlik-

kude Vabariikide Liidu naistöölisel, kolhoosnikud, töötavad naised, iseäranis need meist, kes kapitalismi valju kooli läbi on teinud. Kõige suuremad kannatused — need on kurnajate poolt kolmekordselt orjastatud naistööliste ja talunaise kannatused.

Ta oli mehe passi peale kirjutatud, sellega kui raudu pandud. Nii valmistuses, perekonnas, kui ka ühiskonnas — igalpool tundis ta ennast orjana. Kibeda leiva eest töötasime 12 tundi päevas. Lukutasime lapsi keldritesse, mida nimetati tööliste „korteriteks“. Viimaste kopikate eest ostisime perenaisetele kingitusi, et korterist mitte

J. V. Stalin.

välja ei aetaks, kui lapsed koerust teevad ja müravad. Maksad korteri üüri ära, vaatad, toidu peale ei jää midagi. Võtad vabrikupoest võlgu, maksad seal kolmekordset hinda. Tuleb palgasaamise päev — jälle jääd kopikata. Vahel töötad mehega ühes, aga lapsi jõuad suure vaevaga kasvatada. See on veel hea, kui tööd on, aga kui tööd ei ole?

Kuidas alandati emasad! Jääd rasedaks — vabrikust välja. Naistöölisel varjasid oma rasedust, kannatasid kuni sünnitasid tööpingi juures. Peale sünnituse — jälle tööle. Piiteri vanad tekstiiltöölised mäletavad (hiina ja jaapani naistöölisel ja

Marta Tiidermann. Endine partisaan. 4 aastat Punaväes teeninud. Partei liige. Töötab Kasitski nim. tehases, nikeldamise jaoskonnas. Üldine tööstaash 32 a.

ka teiste maade naistöölisel teavad seda veel täna), kuidas päev peale sünnitamist tuli töökodadesse puudade viisi raskusi kanda. Tuled töölt, tahad last sööta, aga oled nii väsinud, et tuigud jalgadel. Juhtub, et keegi meie seast teeb „kära“, siis hakkab vabrikant mehi pingutama. Kutsutakse kontorisse ja öeldakse: „Tead, Vassiljev, topi oma naise suu kinni, et ta nii palju ei räägiks, muidu ajan välja.“ Mitte vähe polnud niisuguseid mehi, kes pimeduse tõttu oma naise „õpetasid“.

Kes meist ei mäleta alandavaid pilte, kus „Treugolniku“ tehase seina äärde joonduvad naistöölisel ja peremehe käsik käib edasi-tagasi ning valib välja, kes on terve, tugevam ja kes rohkem meeldib.

Mis võib olla hirksamata, kui laps ei rõõmusta ema, ja kas polnud vähe naistöölisi, kes oma lapsi ära needsid!

Meie olime alati enamlaste poolt

Kuid mitte asjata ei möödunud vali kool. Meie õppisime ettevaatlikult viha ja vaenu koguma ning sihtima meie üldise vaenlase peale, keda näitasid meile enamlastel, s. o. kodanluse ja tema sabarakkude peale. Meie ei saa aru, miks meie revolutsiooni ajalooramatutes naistöölistel nii vähe jutustatakse, kuid meie, kõik 200 inimest, kes meie kokku tulime, et sulle kirjutada, mäletame hästi, et Peterburi naistöölisel — need, kes algasid

seitsmeteistkümnendat aastat, ja need, kes näljaaastatel peaaegu oma hingeõhuga püüdsid külmanud tehast ja vabrikut soendada, — kõikidel ajajärkudel kui ka revolutsiooni ajal oli meil raske, — kuid Piiteri naistöölisel olid enamlastega.

Nähtavasti on õige, et kõige tugevam, kõige hirksam protest on see, mis tõuseb kõige nõrgemate ja rõhutavamate rinust. Ja Peterburi kodanluse nägi juba enne oktoobripäevi, missugune suur jõud on naistööline, kes kapitalismile vastu hakkas. Peterburi naistööline läks ees, ühes oma mehe, venna ja pojaga, ja tema järel tõusid üles terve meie maa naistöölisel.

Meie „naise“ saatuse üle räägiti palju haledaid sõnu. Kuid ainult enamlastel õpetasid meid organiseeritult välja astuma, kapitalistil tõeliselt vihkama, nende tallalakkujaid äratundma ja kõik meie armastuse, kõik meie jõu juhtima meie tööliste asjale, Lenini parteile. Paljudele meist näis oktoobripäevadel see tee raskena, mida näitas Lenin ja sina, sm. Stalin. Kuid nüüd näevad terve ilma töötavad hulgad, et enamlastel viisid meid laiale lahedale inimliku elu teele.

Aino Ossep. Noorteühingu liige. Lõpetas Lenini nim. eesti töökooli. Töötab Muurmani raudtee valitsuse rahandusosakonnas. Lööklane. Premeeritud asutuse ja noorteühingu poolt.

Meil ei tule sulle seda rääkida. Sina, Josif Vissarionovitsh, tead hästi tööliste elu. Sa ise oled puuduse poeg. Sina väljendad suurima jõuga meie tahet ja lootusi. Paremate tööliklassi poegade ja tütarde kangelaslikkus, kes hukkusid isevalituse ja kodanluse vastu võideldes, kindlustasid sinu usku tööliste jõusse. Me räägime sulle seda selleks, et tahame, et sa teaks, et meie pole unustanud minevikku, et oma viha ja vaenu kapitalistide vastu anname meie üle noortele naistöölistele.

Meie häält kuulevad kõigi kapitalistlikkude maade naistöölised. Kui meie loeme ajalehtedest Paraskeva Dimitrova kannatusi, siis tahaksime me, et tema kuuleks meid, et meie oleme kõigest südamest temaga, et ühes temaga oleme uhked tema kangelasliku poja üle. Iga päev teatab meile telegraaf tuhandetest meie vendadest ja õdedest, kes piinlevad fashistide kongides. Tea seda, sm. Stalin, et meie kõige jõuga tunneme endid maailma proletarise revolutsiooni soldatitena.

Naistöoline on niivõrd kasvanud, et teda on raske ära tunda

Oktoober andis meile kõik õigused. Meil pole jälgegi alles jäänud alandavast orjastavast seisukorrast, millises on kapitalistlikkude maade naine. Valmistuses, perekonnas, ühiskonnas oleme meie võrdsed sotsialismi ehitajad. Suur Lenin, ja tema järele terve partei, kutsus meid õppima riiki juhima, omandama need õigused, mida andis meile proletarne revolutsioon. Lenini surma kümnendal aastapäeval võime me näidata, kuidas nõukogude naistöoline Lenini õpetust täidab.

Meie, naistöölised, vastutame peaaegu poole Leningradi tööstuse sotsialistliku programmi eest. Sest 42 protsenti naisterahvaid üldtöölise arvust võitlevad Leningradi tehastes ja vabrikutes plaani eest.

Kõige paremate Leningradi tehaste nimikirjas on esimese viisaastaku kestvusl alati „Svetlana“ vabrik seisnud. Aga temas töötab viie tuhande töölise hulgas üle kolme tuhande naise! Need kõik on töölise lapsed ja naised, kes alles peale revolutsiooni tööstusesse tulnud. Ei saa rõõmuta vaadata katoodi töötoa naistöölise Artemjeva peale. Alles 1929. aastal tuli ta tehasesse koristajaks, aga praegu on ta üks parematest õppinud töolistest. Kõik naistöölised selles tehases õpivad. Tema töötubades töötavad naisterahvad: 40 naisinseneri, 40 tehnikut, 39 meistrit, 5 töötoa juhatajat. „Skorohodi“ vabrikus, mis viidi 17. kongressi nimelisele punasäle tahvile, töötab 8½ tuhat naistöolist, rohkem kui pool tervest töölise koosseisust. Niisugused vabrikud, nagu „Krasnoje Snamja“ või „Krasnaja Nitj“ olid esimes-

teks sellepärast, et seal töötavad inimesed, kes annavad endile aru, missuguse vastutuse on revolutsioon nende peale pannud.

Naistöölise hulk kasvab masinaehituse tehastes. „Krasn. Putilovets“, kelle naistöölised 1917. aastal läksid väikse salgakasena uulitsale ja tõmbasid demonstratsioonile kõik Narva- ja Viiburipoole töölised ja naistöölised, kasvatab ka praegu oma naistöölisi kuulsate enamlaste traditsioonide vaimus. Kuustuhat naistöolist töötab seal. Neist on 2000 lõöklast, kes on omandanud kvalifikatsiooni. Ja kõik on asunud paremate võitlejate ridadesse sotsialismi plaani täitmise eest. „Krasn. Putilovetsi“ labida-osakonnast olenes Tuula tehasele 12-tuhandelise turbiini õigeajaline äraandmine. Sl. Ivanova ja Schahnovskaja brigaadid kindlustasid oma lõöktööga selle turbiini õigeks ajaks äraandmise.

Ivanova brigadi töö on kõrge täpsusega töö. See tähendab, et naistöölised omastavad turbiini tööstuse kõrget tehnikat. Aga Ivanova töötas alles 1931. aastal mustatöölisena.

Me peame uhked olema ka niisuguse meistri üle „Krasnaja Nitj“ vabrikus, nagu sl. Bulõgina. Ta on vana Piiteri naistöoline, kes palju kapitalistliku vabriku kooli läbi teinud. 12-aastaselt läks ta teenima, sai rubla kuus palka ja palju hoopisid. Vana tekstiiltöoline, ta võitles mehega kõrva kodusõja väerindel. Kui aga „Krasnaja Nitj“ 1919. aastal „kinni külmas“, oli tema esimeseks laupäevikute õhutajaks. Öösel, ühes teiste naistöolistega vedas ta käruga puid kaldalt, et hommikul oleks millega kütta, et vabrikut käima lasta. Praegu on sl. Bulõgina vabriku ühe töötoa parem juhataja. Niisuguseid, sm. Stalin, on meie seas tuhandeid. Ja tahame ütelda sulle, et kaunis palju selles asjas on aidanud ka delegaatide koosolekud.

Me oleme rõõmsad sulle, meie õpetaja, teatama, et tehastes ja vabrikutes kasvab kõrgelt kvalifitseeritud naistöölise hulk. Iseäranis hästi kasvavad nad seal, kus direktor, ametiühisuse ja partei organisatsioonid õieti aru saavad, kui tähtis on naistöolist kvalifitseerida. „Elektrosiila“, „Svetlana“, Kasitski nim., „Bolsheviku“ tehastes ja „Sovetskaja Svesda“, „Skorohodi“

Ida Pärn. Töötab Kasitski nimelises tehases töölisena. Lööklane. 5 korda premeeritud.

j.t. vabrikutes andis enamus naistöölisi ühiskonna ja tehnika eksamid „väga hea“ numbriga ära.

Reas vabrikutes ja tehastes lähevad naistöölised meestöölise ees. Nii näit. „Krasn. Nitj“ vabrikus täidab meistri abi sl. Põrenkova süstemaatilikult meistri abi sm. Andrejevi puudujääki, kes kuidagi ei saa täita oma ülesannet üle 98 protsendi. Niisuguseid näiteid on igas tehases palju.

Väljaeraldatud Leningradi naistöölised töötavad igal sotsialistliku ehitustöö alal: ettevõtete direktoritena, parteikomiteede sekretäridena, haiglate ja koolide juhatajatena, ning võtavad osa teaduslik-uurimise instituutide juhtimisest.

Ikka jõukamaks ja jõukamaks läheb elu

Igaüks meist võib oma kogemustel näidata, kuidas lõõgastöö töötoas mõjub tema materiaalse olukorra parandamisele, kuidas naistöoline ikka rohkem ja rohkem püüab õppusele, kvalifikatsioonile. Meie igaühe elu — see on jutt sellest, et nõukogude valitsuse juures ei või olla niisugust olukorda, et inimene, kes ausalt töötada tahab, ei leiaks elus omale kohta. Võtame näiteks sl. Evsejeva. Ennerevolutsiooniajal ta kolme lapsega pererahva kõõgi nurgas ja maksis selle eest 3 rubla kuus, kuna ise sai 8 rubla. Praegu on ta V. Slutski nim. vabrikus brigadiiriks. Ta teenib 200 rubla kuus.

Lapsed on suured. Kõik töötavad. Ta elab ükski suures 29-meetrilises päikese-poolses toas Vassiilisaarel, endise hariduseministri korteris. Meie istangul rääkis ta: „Voodi asemel olid pukid, ja mina magasin mati peal. Nüüd on mul nikeldatud voodi, kuus voodilina, kaks tekki. Vaipu mul pole, kuid parkett läigib alati.“

Uutes valgetes majades elavad lõõklased. Nõukogude valitsus hoolitseb naistöölise eest, tema lapse eest. Lastesõimed, lasteaiad, lapse- ja emamajad, abitoidu kõõgid, laste sanatooriumid — kuipalju energiat, kuipalju tervist ja jõudu säästavad emadele-naistöölisele need tõelikud kommunistlikud asutused. Kuipalju aega vabastavad nad talle! Kuhu paneks lapse kalossitehase naistöölina Subova, kui ta töötab ükski, kui ta töötab alles väike, sest ta tuli alles hiijuti tööstusesse ja tal pole

kvalifikatsiooni? Kuhu oleks ta lapse pannud kapitalistlikus ühiskonnas, ja veel niisuguse tööpuuduse ajal nagu praegu? Aga meil on ta laps õõ-päeva sõimes. Ainult puhkepäevadel võtab ta lapse enda juurde. Mis-sugusel maal võib naistöoline oma lapsele niisugust korralikku kasvatust lubada?

Kümme tuhat Leningradi last kasvavad sõimes. Nelikümmend tuhat last saavad täieliku toidu piimakõõkides. Viiskümmend tuhat last lasteaiades. Detskoje-Seloo sanatooriumis — endistes tsaari lossides — kinnitavad oma tervist iga kuu üle tuhande lapse.

Vaadake endi lapsi sõimes ja lasteaiades, nende tervet välimust, priskeid kehaseid, naeratavaid täissõõnud rõõmsaid nägusid! — Kas see pole kõige täievaärtuslikum uue sotsialistliku süsteemi võidu näitaja.

Suure kooli läksime esimesel viisaastakul läbi. Igaüks meist — tekstiiltööline, treial, lihviija, igaüks meist teab, et lennukites, mis sadandete viisi lendavad nõukogude taeval, tankides, mis kõvendavad meie Punaväge, Dneprostroi ja Donbassi turbiinides — igalpool on meile tahe, igalpool on osa meie tööst, — kõige selle nägemata rikkuse üle oleme meie peremehed.

Sina õpetasid meid aru saama, kui tähtis on meil valmistada võimalikult rohkem

malmi, terast ja masinaid. Nüüd näeb iga naistöoline, et ilma selleta ei või olla kindlat, jõukat ja kaunist elu!

Tahaks töötada võimalikult rohkem, teha võimalikult paremini

Neil päevil kuulutati 17. kongressiks teesid välja. Malmi, masinate ja elektrienergia kõrval on planeeritud lastesõimed, koolid, uued majad, söõgimajad. Kui meie loeme teesidest, missuguseid helgeid väljavaateid toovad meile ja meie lastele teise viisaastaku aastad, tahaks töötada võimalikult rohkem, teha kõik võimalikult paremini, et olla väärtline sellele ilusale programmile. Meie teame, et meist oleme selle teostamine ja see saab teostatud!

Meie lubame sulle, sm. Stalin, töötada nüüd nii nagu mitte kunagi enne. Töötada nii, et noor naistöoline näeks enda ees tõeliku lõõktöö eeskujuna. Meie saame töötama hästi. Sina saad meiega rahul olema, sm. Stalin.

Meeta Ossep. Lõpetas Lenini nim. eesti töökooli. Töötab arvepidajana. Lõõklane.

Meie lubame kasvatada noort naistöolist, anda talle meie teadmised, istutada temasse meie arusaamised. See on kõige tähtsam, mis meil vanadel naistöolistel tuleb teha. Ja meie teeme selle.

Teesid nõuavad, et veel laiemalt tõmata naistöolisi juhtivatele töödele nõukogudes, ametiühisustes, kooperatiivides. Meie saame veel rohkem võitlema ühes parteiga, tema ridades ja tema juhatusel selle eest, et lõpulikult võita umbusaldus naistöolise vastu. Aga seda umbusaldust on mõnes kohas, kahjuks, veel olemas. Veel ei saa kõik aru, kui tähtis on tõmata võimalikult rohkem naistöolisi meie riigi valmistustöö juhtimisesse.

Vaatame kas või Sheljåbovi nimelist vabrikut, või kalossitehast, seal töötab mitutuhat naistöolist. Kas nende seas pole vähe andekaid organisaatoreid. Kuid siiaamaani on tehastekomiteede juhatajad, parteikomiteede sekretärid meesterahvad.

Ehk võtame Stalini nim. tehase. See on suurepäraline tehnikaliselt täiuslik tehas — tehnika ülikool, mille peale oleme uhked ühes kogu töölisklassiga. Kuid meie ei või leppida sellega, et selles ülikoolis kõrgemas astmes õpib ainult viis naistöolist ja 38 tehnikumis! Seda on vähe. Seda on liig vähe. Naistöoline tahab ja võib õppida. Meie läheme ju sotsialistliku ühiskonna ehitamisele meie maal. Mitte keegi meist ei taha maha jääda. Meie kõik tahame olla tema vääriilisteks loojateks. Mitte ükski meie. Kolhoosiline kord on võitnud. Õppusele, teadmistele, tehnikalisele kvalifikatsioonile, sotsialistliku põllumajanduse juhtimisele on tõusnud miljonid naiskolhoosnikud. Meil on veel palju tarvis töötada, et hävitada kapitalismi viimased jäänused, et ennast tõelikult ümber kasvatada, et uuel kolhoosilisel külal abiks olla. Sinu juhtimisel, sm. Stalin, teeme meie seda! Meil on sulle üks palve. Sõida meile Leningradi. Kõik meie mees- ja naistöolised armastavad sind ja tahavad sind oma keskel näha. Meie kallim soov on sind näha vanas Lenini linnas, kes esimesena võitis ülestõusmisel 1917. aastal ja viis enda järel terve maa. Meie linna on raske ära tunda, samuti nagu meie maadki.

Sina, sm. Stalin, tegid meie maa võitmatuks

Meie Liit seisab nagu lipp üle terve maailma. Kurnatud naised igal maal räägivad kui muinasjuttu meie maast, kus pole

tööpundust. Meie teame ju küll, miks tekstiiltöölised Manchesteris magavad ilma voodipesuta, miks nende lapsed on näljas ja käivad närustes riietes, miks jaapani tekstiiltöölise seas kasvab prostitutsioon. Ainult meil, kus elu ehitatakse sinu plaani järgi, kallis Josif Vissarionovitsh, pole ja ei või olla kriise, pole ja ei või olla tööpuudust. Tervel maakeral laulavad naistöolised ja talunaised kurnatud asumaadel laule Lenini ja Stalini maast, kus pole ega ei või olla kriise. Meie kogemustel õpivad nad võitlema võimu eest, sotsialismi eest.

Meie teame, et nii kaua, kui kapitalistid elus on, saab tööliste kohal alati rippuma sõjahädaoht. Meie teame, et kui kõikide maade töötavad hulgad pole veel tõmmatud uutesse võitlustesse, siis on see seletatav sellega, et maailma rahu valvuriks on meie võimas Punavägi.

Meie sõda ei taha. Meie teeme loovat tööd. Aga kui meile peale mõeldakse tungida — seda halvem on siis meie vaenlastele! Terve tööliste ja naistöoliste ilm seab oma pühamaks kohuseks kaitsta Nõukogude Liidu piirisid. Ja kõige ees, nagu alati, läheme meie, Leningradi naistöolised. Meie oleme sõjaks valmis. Naistöolised lähevad väeliinile, nemand vahetavad tööpinkide juures oma vendi töölisi.

1919. aastal kaitsesid Nõukogude Liidu mees- ja naistöolised Oktoobrivõituisid näljas ja paljajalu, peaaegu palja rinnaga. Kuipalju tööliste verd valasid vaenlased! Mis võib võrduda meie õnnetundega, et tuleviku sõjas astub Punavägi välja kõige uuema tehnikaga varustatult. Meil pole kahju oma elu anda sotsialismi eest, Lenini ja sinu, sm. Stalin, asja eest! Kuid meie maa hindab iga tööliste elu. Selle eest mureseb enamlaste partei. **Mitte paljaste kätega, vaid soomustatud masinatega, malmi ja terase kaitsel lähevad meie vennad vaenlasele vastu.**

Meie tehnikaline võimsus on loodud sinu läbi. Ainult sina oskad kaugele ette näha, ja nähes ette kõik vaenlase võtted ja plaanid, tegid meie maa võitmatuks. Selle eest olgu sulle au ja kiitus, sm. Stalin! Parteile au ja kiitus!

Elagu enamlik revolutsioon kogu maailmas!

Elagu tema juht — sm. Stalin!

(Allkirjad.)

„Selleks, et naisterahvas täielikult vabaneks ja et ta mehega tõeliselt ühesuguseks saaks, on vaja ühiskondlikku majapidamist ja naisterahva osavõttu ühiskondlikust valmistusest.“

Lenin.

Lenin ja töötavad naisterahvad

Lenin, meie suur juht, oli esimene, kes töötavate naisterahvaste olukorra peale enamlikult tähelepanu pööras ning tööd nende seas väga tähtsaks pidas.

Lenin, organiseerides töölistehulki tsarismi ja kodanlise korra kukutamiseks, nägi ja sai aru, et sellesse võitlusesse on tarvis ka naistöolist aktiivselt kaasa tõmmata ja kõigiti klassivõitlusele ette valmistada, et kodanlist korda kukutada.

Et töötavat naist kapitalistlikus korras alaväärtuslikuks olevuseks peetakse, talle mingisuguseid õigusi ei anta, talle iga-suguseid takistusi tehakse, ja rohkem kui meestöölist ekspluateeritakse — tööpäev on pikem, tasu poole vähem — ja et ta peale selle koduste töödega ning ema kohustustega on koormatud, siis on ta aja-jooksul oma arenemises meestöolisest maha jäänud. Selle tagajärjel võib naine mehele klassivõitluses mitte kaasatajaks, vaid koguni takistajaks saada. Seda nägi Lenin, ja see oli põhjuseks, miks ta töötavate naiste hulgas organiseerimise tööd taga õhutas. Sellepärast tegi Lenin agaramatele parteiseltsimeestele ülesandeks naistöoliste jaoks raamatuid kirjutada ja võttis agaralt osa nende väljaandmisest. Lenin oli üks esimestest, kes soovitas töölistele eriajakirja välja anda, sest ajakirjandus on partei kõige teravam ja kõige tugevam sõjariist. Klassivõitluses on ajakirjandusel suur tähtsus: kuhu partei agitaator ei pääse selgitama ega organiseerima, sinna leiab hõlpsamini teed raamat või ajakiri.

1903. a. tõstis sm. Lenin naiste organiseerimise küsimuse teravalt üles ja partei otsustas iga aasta 8. märtsil rahvusvahelist naistepäeva pühitseda. Sel päeval peavad kogu ilma töötavad naised oma organiseeritud jõudu kapitalistide — kurnajate vastu demonstreerima ja oma vabastamise suhtes uusi nõudmisi üles seadma.

Niikaua, kui kestab eraomandus, ei või naisterahva tõelisest vabastamisest juttugi

olla. Sellepärast näeme naistöolist ikka enam ja enam klassivõitlusesse tungivat, sest ta saab aru, et kogu töötaval klassil on ainult üks ühine vaenlane — kapitalistlik kord — ja et selle kukutamiseks on naistöolisel ning meestöolisel üks ühine tee — proletaarne revolutsioon.

Kui meie 1905. a. leidsime üksikuid naistöolisi eesrindel, siis 1917. a. veebruaris ja oktoobris ning järgnevas kodusõjas nägime neid juba hulkadena meestega kõrvuti sõjariistus sõdimas.

Ja tõesti, naisterahvas ei võidelnud ilma-aegu. Peale Oktoobrirevolutsiooni nägi töötav naine kohe, et Lenini sõnad on õiged ja tõestatud, et ainult sotsialistlikus korras võib naisterahvas täiesti vabaks ja meesterahvaga üheõiguslikuks saada.

Moskva naistöoliste konverentsil 1919. a. ütles Lenin, et üheõiguslus, mis nõukogude valitsus naisterahvale andis, on naisterahva vabastamise veel esimene samm. Lõpulik „töötavate naisterahvaste vabastamine peab olema töötavate naisterahvaste eneste asi“ (Lenin).

Sm. Lenini peapõhimõtte naisküsimumes on: „Selleks, et naisterahvas täielikult vabaneks ja et ta mehega täielikult üheõiguslikuks saaks, on vaja ühiskondlikku majapidamist ja naisterahva osavõttu ühiskondlikust valmistusest.“

Peale selle on tarvis korraldada palju ja korralikke ühiskondlikke asutusi, nimelt, ühissöögimaju, lastetube, -sõimi, ühispesumaju jne. Selles asjas aga peavad just naisterahvad ise aktiivselt oma elu-olu korraldama nii maal kui linnas. Peavad ise suutma endid sellest äraiganenud „kodusest tööst“ — supipotist ja lastekasvatamisest — vabastada, ning täie jõuga sotsialismi ülesehitamisele anduma, et Lenini õpetuse järgi klassideta ühiskonna kiiremale loomisele kaasa aidata.

Ella Karu-Pöögelmann.

Lenin ja lapsed

(Sm. Semaschko kõnest Laste-sõprade seltsi organisatsioonilisel koosolekul)

Sm. Semaschko näitas oma kõnes, misugune tõelik laste sõber oli Lenin kogu oma eluajal. Sm. Semaschko tuletab meelde mitte üksi oma isiklike muljeid 1908. a. kuni 1909. a., kus tal tuli vaadelda Lenini isiklikku elu ja alalist armastust laste vastu. Ta tuletab meelde ka Lenini viimaseid päevi, kui ta juba päris haige oli, kuid oma kodus jõulupuud teeb külalaste jaoks, kus ta rõõmsate ja mängutuhinasse sattunud külalasteseas meelsasti aega veedab, kuidas ta keelab oma lähedatel inimestel takistusi tegemast hoosse sattunud laste kisa ja jooksmise ärahoidmiseks.

Lenin oli laste sõber mitte üksi oma maitse ja isikliku meelsuse tõttu, ta oli laste sõber ka kui nõukogude riigipea. Nõukogudevõimu kõige raskematel aegadel, kui valgekaardlased meie maad igast kandist piirasid, kui meie riigis terav toitainete kriis oli, ütles Lenin:

— Meie, täiskasvanud, võime nälgida, kuid viimase jahunatukese, viimase suhkrutüki, viimase võitükike anname lastele. Las parem need rasked sündmused langevad suurte õlgadele, kuid anname igapidi armu lastele.

Ja kõik mäletavad, kuidas neil raskeil aastail, kui kõik nälgisid, said lapsed hinnata toidukaartisid ja nende järgi maksuta toitaneid, iseäranis rohkem toitvamaid aineid nagu suhkrut, võid, mune ja muud.

Nõukogude Liidus on üks seadus laste jaoks, missugust pole terves maailmas, ja millega võib ta tõesti uhkustada. See on nõndanimetatud alaealiste kurjategijate seadus, mille järgi last või alaealist, kes

on ühe või teise kuriteo korda saatnud, ei anta mitte harilikku kohtu kätte, ega panda teda harilikudesse türmidesse, kus ta varaste ja roimarite seltsis võib lõpulikult kurjategijaks saada, vaid antakse komisjonisse, kelle koosseisus on pedagoogid, kes peavad lapse kasvatuse tingimustesse tungima. Komisjoni liikmete

hulgas on arstid, kes peavad järel uurima, kas laps ei saanud kuritegukorda mitte haiguse tagajärjel. See teaduslik ja alaealisele sõbralikult suhtuv komisjon uurib välja need halvad tingimused, mis last sundisid kuritegukorda saatma, ja võtab abinõud tarvitusele, et need halvad tingimused saaksid kõrvaldatud. Ta saadab alaealise niisugustesse asutustesse, kus ta saab ümber kasvatatud, või saadab ravilatesse, kus ta vastava ravitsuse saaks. Igal juhtumisel võtab see komisjon kõik abinõud tarvitusele, et ümbruse halba mõju eemaldada.

See seadus viidi Rahvakomissaride nõukogus läbi ainult Lenini energilisel kaitsmisel.

Kui meie selle seaduse Rahvakomissaride nõukogusse viisime, siis leidsime palju vasturääkimisi. Räägiti, et meie aitame kurjategijatele kaasa, ja ainult Lenini autoriteetne ning energiline kaitse aitas seda seadust läbi viia. Selle tõttu said kümned tuhanded alaealist, kes olid õigelt teelt kõrvale sattunud, abi ja muutusid meie Liidu astateks kodanikkudeks, kuid mitmed kümned tuhanded ootavad veel seda abi.

Lenin armastas mitte üksi kõiki lapsi üldse, vaid ta suhtus iseäranis tundelikult lastele, kes olid õigelt teelt kõrvale kal-

Vladimir Iljitsh oma õe Olga Iljinitshnaga
1874. aastal.

dunud. Seepärast tuleb lugeda üheks paremaks selle väljenduseks, kuidas Lenini mälestust austada, keskkomitee otsust — asutada lastele abiandmise fond, samuti igasugune abi andmine komisjonile, mis Moskva nõukogu poolt asutatud.

Hooldamatus — see on tume plekk meie elus. Sõna „koduta laps“ on hirmus sõna. See tähendab, et lapsel puudub mitte üksi füüsiline abi, et tal puudub mitte üksi ulualune, et ta nälgib, vaid see

tähendab ka seda, et ta on moraalselt üksik, moraalselt mahajäetud ja libiseb libedat teed mööda varguse, kuritegevuse ja prostitutsiooni mülkasse. Iga aus kodanik meie Liidus ei tohi enne rahu tunda, kuni hooldamatuse must plekk pole meil ära pestud. Sellepärast, Lenini paremaks mälestuseks on kõigiti kaasa aidata lastele, vasturääkimata abi anda „laste abi“ komisjonile ja igasugune kaasaaitamine laste hooldamatuse kiiremale väljajuurimisele.

ILUKIRJANDUS

Kangelane

A. Jakobson

(Lõpp.)

4.

Umbes nädal hiljem, ühel päikesekülasei päeval, kui lähedatelt talupõldudelt kuuldus juba viljakogujate naljatlevaid hõikeid, sammus Anna Katriin agulist suunduvat teed pidi kodu poole, kandes käes väikest, rätisse seotud pakikest. Ilm oli tuuline, kuid väga soe, ja kuna ta oli käinud ära koguni pika maa, jooksis ta kõhnaks jäänud palgeid mööda alla neli läikivat higiniret, millele oli heitunud rohkesti peent liivatolmu. Üha kaugemale selja taha jääva linna plekk-katused sädelesid eredasti nagu hiigelsuured kaldpeeglid.

Kui ta läbi poekvil seisva värava hoovi astus, tulid lapsed kuidagi vaikselt astudes kuuri varjust välja, jäid talt vähe kaugemal seisma ja näisid midagi ootavat, pead kartlikult alla kummardatud. Anna Katriin aga pomises kurja häälega, risti vastu oma tavalisele headusele:

— Noh mis te siin lõõrite? Käige minema, rajakad! Seda te vist ainult teeksitegi, et mind passida. Pole mul siin täna midagi, millesse te võiksite oma hambad lüüa!

Vaikus. Anna Katriin ütles jälle:

— Jah, ärge põrnitsege midagi! Kas ma pean teile leiba hauma või mis? Ei ole minagi kellegi jumal, kes loob tühjusest. Säh, tüdruk, võta see komps! Kes neid kaltsusid enam ostab. Oli tegemist paremategagi. Vii tupp... ja kohe!

Ta läks kergesti taarudes pingi juurde, mis seisis plankaia veeres, istus sellele ja toetas küünarnukid põlvedele. Lapsed piitlesid teda ikka veel kulmude alt. Pakike, mida ta oli pakkunud tüdrukule, vedeles keset hoovi seisval raiepakul, ähvardavalt punane ja kuidagi raskena tunduv. Ja kui nad seal endiselt nõnda oma kohtadel konutasid, Anna Katriin pead peopesadele nõjatades ja poiss ning tüdruk sõrmi suus

hoides, tuli Juudas Kotermann kustki nurga varjust ning ütles ohtes:

— Oi noorproua, oi noorproua! Ei see sinu kaasüüriline ole enam kellegi õige inimene. Mõttele ometi, armas jeesuke, ta tuli täna koju alles kella üheksa ajal. Ja siis taarus nagu vana sadamatöeline Senka. Noh, mul on hea süda. Jah, mul on väga hea süda, aga seda ma küll kauemini kannatada ei taha. Mitte ei taha... Sest see on armsa issanda meelest väga inetu ja segane asi niisugust elu elada.

Anna Katriin vahtis endiselt enda ette, pea ja õlad vähe edasi kallutatud. Vaar aga rääkis veelgi vaiksemalt:

— Küll olen mina-mehike kannatanud kaua aega. Mu püha jumal, kui kaua... Ja ikka ma lootsin, et vahest ta parandab ennast siiski veel. No ei paranda, nagu näha. Ja nüüd ma's mõtlesin viimaks, et ütlen sulle ilusasti ära, et olgu see patune inimene siit kadunud juba homme. Jah, mitte minutitki hiljem kui homme. Ma ei saa enam. Ma ei või enam. Ma ei suuda enam!

Vaikus.

— Ja peale selle, — ütles vana, — on mul rääkida sinule endalegi mõni sõna, mis sa peaksid kindlasti südamesse võtma. Jah, teie seal, lapsed, ärge te jookske kuskile. Sest just teie patutegude pärast ma tahan nüüd juttu tõsta. Ei ole see kuigi ilus armsa issanda meelest, kui te hävitate neid porknasabakesi, millel pole veel ei õiget tegu ega õiget nägu. See on väga rumal komme varastada. No see on nii rumal komme, et pane kasvõi rusikad silmidele ja nuta haleda meele pärast. Jah, noorproua, alles naitke aega tagasi ma juhtusin nägema, kui need kaks näppasid tooreid porknaid mu pikemalt peenralt. Ja sellepärast ma näeksin, et sa isegi kuhugi mujale läheksid.

Anna Katriin tõstis kähku pea, tõmbas

kulnud kortsu ja vaatas ähvardaval ilmel laste poole, kes avaldasid kärsitut soovi kiireks pagemiseks. Kuna nad aga olid sõnakuulmisega harjunud, jäid nad kohale. Ja ema küsis pikkamisi:

— On see õige? Kas te käisite porknaid varastamas?

— Mamma, me ainult natike... tühja kõhu peale, — kogeles tüdruk.

— Või ainult natike, — ütles Anna Katriin, tõusis ja jooksis mingist hirmsast vihasest pimestatuna laste juurde, et neid haarata ja peksma hakata. Ja iga löögi vahel, mis ta käsi andis, kuulis ta hinge valutama ajava selgusega, kuid karistatavad püüdsid kõigest jõust tagasi suruda kramplikke nuuksatusi, mis aga paisusid juba varsti hirmunud hädakisaks.

— Nõnda, nõnda... Pattu tuleb hävitada just selle idus, — noogutas Juudas Kotermann, kui Anna Katriin peksmist ikka veel ei katkestanud:

Ent samal hetkel lendas eeskoja uks lahti ja Alma Mattias jooksis õue, juuksed lahti. Ta oli nähtavasti ärganud alles, kuna tal polnud seljas midagi peale roosakavärvilise särgi. Ent tal oli väga vihane ning äge ja seetõttu näiliselt koguni värske ilmega. Veidi tippivate sammudega üle hooi rutates ta haaras Anna Katriini käerandmest kinni, väänas selle täie hooga kõrvale ning ütles vihaselt:

— Jäta, noh! Ega sa ole ometi hulluks läinud!

— Nad käisid vargil. Ja armas jumal käseb sääraseid kõvasti karistada, — seletas isand Kotermann asjalikult.

— Sina ära jahvata oma tühjade igemetega, vana vereimeja! — hüüdis tüdruk ja paljastas oma lumivalged esihambad. Ning jatkas kohe: — Pöörased... pöörased! Mõlemad te olete pöörased! Nii sina, kui see togu usumees. Et jumalasalane võib olla sihuke tige elajas, selle üle ma ei imesta. Aga mis mind imestama paneb, on see, et sina, Katriin, paari viimase päeva jooksul oled muutunud tuvikesest kaarnaks. Varem ainult näeratasid, ega soovinud kellelegi paha. Nüüd aga muud ei teegi enam, kui vaid peksad neid väetikesi. Häbi, häbi... Vaata parem hoolikamalt! Poisil on midagi viga. Ta nagu on ju tugevasti paistes.

— Ärgu nad varastagu! Maha löön nad, kui veel näppama lähevad! — pomises Anna Katriin katkuliselt.

Ent samal hetkel ta märkas tõesti, et poisid põsed, kael ja silmade alused olid otsegu tursunud ja näisid helendavat. See oli mingi roosakas, kummaline värvus ja tekitas tunde, nagu oleks lapse naha alla

kogunenud rohkesti vett, mis tõmbab selle pingule. Kõrvad, kahvatud ja kitsad, tekitasid kuidagi tulgastavana tunduva vastandlikkuse oma tugevasti punetaval tagapõhjal. Ja nähes lapse nutuks avatud suud pondunud olevat seestpooltki, küsis Anna Katriin kartlikult, saades otsemaid võitu oma sisemuses käärivast koleduslikust vihaaost:

— Poju, mis sul on? Mis sul ometi on, poju?

— Säärase patu sees püherdamisega. On see's ime, kui karistused hakkavad tulema kõrgemate vägede poolt? — sõnas vaar õrnalt.

— Pea lõuad! — ütles Alma Mattias.

— Ma palun, ärge te mitte mängige armsa jumala kannatusega, — ohkas isand Kotermann viivu pärast. Ning lisas siis jälle: — Jah, ärge mitte mängige ta kannatusega... Kui ta tahab, võin ma teid mõlemaid veel täna uulitsale tõsta...

— Jumala eest, nüüd ma sulle virutan. Otse lagipähe! — karjus Alma Mattias ja jooksis viha pärast lõkendades vaari poole. Kuna see aga otsemaid tuppa pages, tuli ta varsti tagasi. Ja peatudes Anna Katriin selja taga ning jälgides selle hoolitsevaid askeldusi tõbise lapse man, ta ütles viimaks vaikselt: — Tead sa... see on sellest, et sa ei anna talle ilmaski nii palju süüa, kui palju ta noor keha nõuab. Ma olen sihukest asja näinud. Mul oli väike öde, ja isa jõi. Noh, emal polnud meile toitu lauale panna just väga sagedasti. Ja siis juhtus plikaga samuti, nagu praegu sinu poisiga. Läks paistele nagu völl. Ja sellesse ta viimaks lõppeski.

— Mul ei ole ju midagi neile anda... neile kummalegi, — pomises Anna Katriin.

— Ma tean, et sul ei ole, — ütles Alma Mattias vaikselt. — Ja minulgi ei ole. Ja sellepärast ma mõtlesin, kui ma seda poissi siin ennist vaatasin, et tahes-tahmata sa pead veel kord minema mõnesse ametiasutusse. Nüüd aga võta lapsed ligi ja näita neile. Tehku, mis tahavad. Ma ei usu, et nad lasevad teid kõiki maha surra. Toetavad ehk siiski väljaspool järjekorda.

— Ei toeta, — arvas Anna Katriin ikka kuidagi sõna haaval ja silitas kahe käega lapse pondunud põsekumerusi, — teisi on veel ees. Käisin ju alles laupäeval. Ja hädaabi töödelegi saaksin... vast ületuleval nädalal. Nõnda mulle on öeldud juba mitu korda.

— Ei, mine siiski täna veel, — käskis Alma Mattias.

— Ma ei tea, eks ma's lähen pealegi, — ütles Anna Katriin.

Ja lapsi käekõrvale võttes ta pöördus kohe tänavale, nõnda nagu ta oli, higine ja väsinud.

Parajasti, kui ta jõudis vabrikuaguli esimeste majade vahele, ilmus horisondile tume äiksepilv, mis nihkus lähemale väga kiiresti. Tuul paisus, pöördus järsult edelasse ja näis lähenevat maapinnale, üles kraapides seal peent liivatolmu. Juba varsti langesid läbi umbse õhu esimesed soojad vihmapiisad, lõid minejatele vastu nägu, muutsid majade kuivanud puuseinad tumedalaigulisteks ja ühinesid veidi hiljem poristeks veeniredeks, mis jooksid alla mööda kallakut kivisillutist. Aga Anna Katriin justkui ei märganudki vihma ning astus aiva edasi, kuni ta nägigi viimaks enda ees suurt, hallis kivimüüris avanavat ust, mis meenutas talle otsemaid kõik eelmisedki käigud siia külma, vaenlikku majasse, kust ta ei lootnud miskipärast pisimatki abi oma suures kitsikuses.

Hoolekandeosakonna eesruum oli tänagi täis järge ootajaid, pea eranditult naisi, kes trügisid üksteise võidu ette poole, vastamisi tasa sõimeldes ja hirmsa kuumuse pärast higistades, kuna väike õhuaken ei suutnud muretseda sesse umbsesse tuppa küllalt jahedust. Tagasihoidlik pomin pörkas vastu luitunud seinu, ronis edasi mööda poriseks sõtkutud põrandat, riivas kuidagi valusasti-väsitavalt Anna Katriini kõrvu ja lõi otsemaid kibeda tahtmise pageda siit võimalikult kiiremini. Ent nagu viimaste päevade jooksul loendamatu kordi, nõnda ta lämmatas tänagi endas tõusva tülgastustunde, lükkas kartlikuks muutuvad lapsed vaba pingiotsa juurde ning asus ise sappa, mis vingerdas kõverana kuni koridoriukseni.

Kogu aeg, mis tal kulus ootamiseks, ei lahkunud ta peast kummaline kujutelm, nagu seisaks ta tihedas udupilves, milles kaotab mõtte iga sõna ja milles muutuvad ebausutavaks isegi säärased asjad, nagu suur laud seinu vaeres, kollane pottahi, mille vastu ta aegajalt toetas ja põiki läbi uulitsaverse nurga lõikuv korstnatoru, millel askeldavat ämblikku ta pidi vaatama ikka uuesti ning uuesti. Kõrgete kontsadega preilid ja kaks härrat tumedates ülikondades möödusid talt aegajalt mingi paberiga, ainustki pilku heitmata tolele porisele salgale üha paksemaks muutuvas lõhnadesegus. Ja Anna Katriin ärkas nagu kummalisest, roitavast magamisest, kui talle korraga lausuti:

— Noh, teie, järgmine! Tulge juba. Mis te seal magate!

— Oodake, mul on lapsed seal, — ütles ta vaikselt.

Ebakindlal sammul suure, paberite alla maetud laua juurde astunud, poissi ja tüdrukut endaga ühes tirides, näis talle jälle, nagu täidaks kogu ümbrust tihe udupilv, mis tekitab hinges imelise ahastuse. Siis aga tõstis ta kartlikult pea, kuna ta kuulis endale öeldavat:

— Soo, see olete ju jälle teie!

— Jah, olen küll, — vastas ta pikkamisi.

— Noh, mis te's täna soovite? — küsis prillidega proua.

— Ma paluksin siiski... natike... abi, — ütles Anna Katriin kuidagi ühetooniliselt.

— Aga inimene, kas te siis aru ei saa, mis teile räägitakse! — kurjustas nüüd too noor härrasmeeski, keda ta tundis juba oma eelmistest käikudest.

— Saan küll, — vastas Anna Katriin. Ja lisas viivu pärsit: — Pole ju midagi süüa... Kui ma veel ootama pean, surevad mu mõlemad lapsed nälga.

— Pole veel vabariigis keegi nälga surnud, ärge liialdage, — ütles proua ja naeris trööstivalt.

— Te olete imelikud subjektid, te kõik, — ütles noor härrasmees jälle ning hakkas paberossi süütama, — aeg on ju tõesti veidi raskepoole. Aga teie võtate sellest just südant veel ega mõtlegi enam oma enda jõul hädadest välja ronida. Tulete muudkui siia ja — olge lahked ja aidake! No inimene, kuhu me edasi jõuame? Katsuge ka ise midagi!

— Just nimelt! Katsuge ka ise midagi! — kinnitas proua omagi poolt.

— Ma olen küll juba katsunud, — kogeles Anna Katriin, — igal pool, kus ainult korsten püsti on ja kus mingit tööd tehakse... Aga ei saa kuhugi. Eila müüsin veel viimased riided, mis kõlbasiid. Tänaeid nārusid enam ei ostetud.

— Jaa, võib ju olla. Aga meiegi ei saa päevapealt midagi teha. Kannatage veel natike. Ja võidelge edasi. Muudkui seda ärge kartkegi, et teile abi ei anta, kui leitakse, et te seda väärte.

— Aga ma peaksin juba täna midagi... saama, — ütles Anna Katriin.

— Me ei suuda tõesti teie heaks erandit teha, — kehtitas proua oma ümaraid õlanukke.

— Võtke's vähemalt need lapsedki... oma hoole alla. Kuhugi lastekodusse või... Muidu nad kärvavad mõlemad, — palus Anna Katriin sõnahaaval, kusjuures ta häääl jäi aga endiselt kuidagi paindumatuks ja otsegu murduvalt-puiseks, — jah, tehke vähemalt sedagi.

— Noh, taga paremaks veel! — hüüdis härrasmees ja naeris hambaid paljastades,

— isegi seda te ei taipa! Nad pole ju ometi säärased, kellel puuduks toitja. Nad pole ju, ühesõnaga, vaeslapsed.

— Kas siis... oleks... võimalik? — küsis Anna Katriin.

— Siis? Jah, siis muidugi! — noogutas proua.

Ning noor härrasmees avas ukse ja ütles ooteruumi:

— Järgmine! Teie seal! No kiiresti, kiiresti, inimene!

Kui nad tagasi koju jõudsid, lapsed taas oma näljast nuttu viristades, ta ise aga nõrkusest peaaegu kokku langemas, tuli päike jälle pilvede tagant välja ning kalas kogu maastiku üle ereda valgusega, mis lõikas valusasti silmadesse. Alma Mattias, kuuldes ta käigu tagajärgedest, hakkas vihaselt vanduma, tõi siis oma toast tüki leiba ja kummalegi lapsele kruusi sooja kohvigi. Jah, see olevat kõik, mis tal praegu on, ütles ta ohates. Ja nukker ning tusane, nagu ta oli nüüd tavalisest, lahkus ta jälle kodunt, pöördudes kohe linna poole, kus ta veetis enama jao oma igavatest päevadest.

See oli kummaline õhtupoolik, mis nüüd saabus, kummaline — tõepoolest. Lastest ja Alma Mattiasest üle jäänud koorukestega omagi nälja maha surunud, istus Anna Katriin kohe akna alla toolile ja hakkas kibedasti nõeluma, kuna ta polnud juba mõnda aega kohendada viitsinud laste rõivaid ja jalanõusid. Ta näol ei võinud enam näha ühtki murekortsu, kogu aeg ta suunurki kõverdas kerge naeratus, puhuti ta viskas pea kuklasse, püüdes vallatu liigutusega vabaneda tüütavast juuksekahtlusest, mis kipus otsmikule. Ja korraga õuel mängivad väikesed kuulsid teda lustakalt laulu alustavat, toda ainust laulu, millega ta oli vanaasti viitnud oma rõõmsamaid vabadusehetki.

Nõnda ta töötas kuni pimedade saabumiseni, kutsus poisid ja tüdrukuid viimaks tuppa, ja ütles, et seni, kuni ta käib ära poeete, peavad nad oma näod ja käed puhtaks pesema, kuna ta ei tahtvat, et nad võtavad toitu mustade näppudega ja kasimata huultega. Kuuldes ootamiseärevusest kilkavate laste hääli läbi suletud köögiuksegi, rõivastus ta nüüd kiiresti lahti, jättis ihule ainult särki ja tõmbas siis selga mehekadunukese vana töömantli, mida keegi polnud tahtnud omandada paarikümne sendi eest. Ta sidus oma seeliku, jaki ja aluskleidi väikeseks pakiks, mille ta võttis hoolikalt kaenlasse. Ja mööda sooja täna-

vat alla tõtates, ta koputas juba varsti vana vürstpoodniku uksele, kelle käest ta oli varemgi saanud ühtteist, ehkki ta võis tasuda ka siis ainult riidekraamiga või mõne poolpiduse mööblitükiga.

— Anna mulle paar naela leiba ja natuke vorsti... Siis veel pudel piimagi, kui leidub, — ütles ta lõõtsutades.

Tige moor soris ta pakis, pomises endamisi ja ladus viimaks nõuetavad asjad letile, öeldes nagu vastu tahtmist, et üht-teist ta võivat anda edaspidi veelgi lisaks. Jah, ütles Anna Katriin, see olevat tõesti kena... mõeldagu ainult! Ent ta ei saavat vististi mahti ise sellele järele tulla ja sellepärast oleks hea, kui armas proua usaldaks Alma Mattias, tema toanaabrit. Ning läbi tihe neva suveöö hämaruse taas kodu poole tõtates, ta naeris jälle vaikselt enda ette, otsegu oleks ta toime saanud mingi vägiteoga, mis ei unune niipea.

Kui ta lapsed magama seadis, hakkas kell juba kaksteistkümmend saama. Laual põleva petrooleumilambi kõrval istudes taluges vähe aega vana palveraamatut, tõusis siis ja kirjutas kummuti najal kaks kirja, maalides ühele neist Alma Mattias nime, teise aga adresseerides politseile. Sellega valmis, seisis ta ligi paar minutit voodi ees, kust kostis nüüd tasast, peaaegu kuuldamatut hingamist. Toimetused, mis viisid ta Alma Mattias poolele, nõudsid ainult paar minutit. Ja ta lahkus kodunt just keskööl, ninani vanasse mantlisse mähitud, ihu vaid lühike linane särk, ainus ese, mis oli talle veel jäänud ta üpris korrallikust lese naise rõivastusest.

Kuna ta käis kiiresti, läbis ta varsti südalinna, pöördus pimedatele puistetele ja jõudis viimaks mereranda, kus lõhnas kõik soolast ning mädanevatest adrudest. Üksikud suvitajad juhtusid talle vastu ja madalate põõsaste tagant kandus laiali edevaid naerukiljatusi. Valgustatud kõrtsis orkester trallis hoogsaid tantsuviise, mille taktis libises üle aknaruutude suuri, veidi kohmakaid varje.

Vähe hiljem Anna Katriin peatus kitsal kivimuulil, kõikjal ümberringi ainult loksuv ulguvesi.

Kuna teda hakkas korraga piinama seni tajumatu, loomalik hirm, võttis ta mantli seljast, sidus sellesse kaks paetükki ja köitis kummi järele lõhnavad käised ümber kaela.

Ja ta läks vette puhtana ning üleni valgena... et päästa oma lapsi.

Halastamatult purustades klassivaenlase kontrrevolutsioonilisi pealetungimisi ja kindlustades lööklaste ridu teise viisaastaku võidukaks täitmiseks, võib töölisklass ühes kolhoosi massidega partei juhtimisel, kes peab vääramata võitlust igasugu ootunismiga, ära kõik ja igasugused raskused sotsialismi ülesehituse teelt.

(Molotovi ja Kuibõšchevi teesidest 17. kongressiks.)

Sõnumid

Tikopesa naised on kolhoosides suur jõud

Tikopesa naisdelegaadid algasid oma tegevust juba 1932. a. Kuid kõige agaramalt töötasid nad läinud aastal. Juba möödunud aasta jaanuaris otsustasid naisseltsilised poliitringis töötades igapidi kaasa aidata kevadisele külville ja ellu viia sm. Stalini loosungit: „saada jõukaks“. 1933. a. kevadise külvi edukama läbiviimise mõttes sõlmisid naisdelegaatide grupid omavaheised sotsialistlikud lepingud. Sotsialistlike lepingute tähtsamateks punktideks olid: tuha kogumine, sõnniku õigeajaline väljavedu ja igasuguste väetisainete kohaletoimetamine. Naisdelegaatide suuremaks tööks tuleb lugeda ka seda, et nad võtsid hobuste eest hoolitsemise oma peale.

Sotsialistliku lepingu läbivaatamisel selgus, et kõik punktid said 100% võrra täidetud ja mõned isegi ületatud. Ei saa vaielda sellest suurest tööst, mida naisdelegaadid hobuste hooldamise alal ära tegid, — seda näitavad suured kimbud akte „Alguse“ ja „Jõu“ nim. kolhoosides. Naisdelegaadid tõid päevavalgele tallimeeste korratu ümberkäimise hobustega. „Alguses“ sai tallimees Aleksei paljastatud, kes hobuste järjekindla näljutamisega kolhoosile kahju tegi, kuna ta ise viinapudeli juures istus. Aleksei löödi kolhoosist välja kui kulaklik ollus. Kolhoosi „Jõud“ naisdelegaadid tegid samuti avalikuks korratu ümberkäimise hobustega, ning paljastasid A. Barõšnikova ja A. Kaskemaa kuritegevuse, kes kolhoosi lehmad lüpsmata olid jätnud.

Võib veelgi palju näiteid tuua, kus Tikopesa naiskolhoosnikud kulaklikke väljaastumisi on paljastanud, mis näitavad, et Tikopesa naisseltsilised on valvel klassivaenlase vastu.

Kevadel ja suvel, kui kõige kibedam töö oli kevadise külvi ja heinakoristuse

alal, kuulutasid naised endid lööklasteks ja tegid tööd kõigil puhkepäevadel, et hoogtööd õigeaks ajaks täita.

Oma löökülesannetega on nad täiesti hakkama saanud. Lööklasi premeeriti Oktoobripühadel. Ka praegu ei maga Tikopesa naisdelegaadid. Juba on käsil ettevalmistustöö uuele külville. Selleks on üles seatud terve rida ülesandeid, milles kolhoosi „Jõud“ naisseltsilised „Alguse“ naisseltsilised võistlema kutsusid.

Kolhoosid „Algus“ ja „Jõud“ võistlemas

Valmistades partei 17. kongressi vastu sõlmisid kolhooside „Algus“ ja „Jõud“ naisdelegaadid sotsialistliku võistluse lepingu kevadise külvi ettevalmistuse alal.

Lepingu punktid on järgmised:

1. Remonteerida põllutöomasinad ja riistad 24. jaanuariks 1934. a.
2. Sorteerida seemned 24. jaanuariks.
3. Korraldada proove seemnete idanemise võimest.
4. Korraldada järelevaatus seemnete hoiukohtade üle.
5. Koguda tuhka (selleks alustati tööd juba sügisel).
6. Kaks korda kuus käia hobusetallis korda vaatamas.
7. 100% agrotehnilisest ringist osa võtta.
8. 100% poliitõppusest osa võtta.

Iga punkti õigeajalise ja korraliku täitmise eest valvab teatud naisseltsiline.

24. jaanuaril peetakse naisdelegaatide üldkoosolek, kus lepingu täitmisest kokkuvõtte tehakse.

Linda Meister.

„Edasi“ nimeline kolhoos Domkinos vajab tuulutamist

„Edasi“ nimelise kolhoosi elus Domkinos vaja hoogsat tuulepuhangut, mis puhanstaks sumbunud õhu ja viiks ära vana tolmukorra, et võiks uus helge kolhoosiline elu võidule pääseda. Siin pole tunda kollektiivset elu — igaüks elab rohkem omaette ja on vähe huvitatud üldisest olukorrast. Kolhoosi üldiseid koosolekuid on vähe peetud, naiste seas tööd ei tehta, mille tõttu on nad mahajäänud. Ka ei tööta siin poliitring ja seepärast on kolhoosnikud poliitiliselt vähe arenenud. Vähe on siin lõõklasi, naistest on ainult kaks enast lõõklasteks kuulutanud.

Niisugune unine olek on suuresti mõjunud kolhoosi majanduslikule elule, mille tõttu sissetulekud on lubamata väikesed.

Siinemaani pole veel tasu tööpäevade peale ära jagatud, kuna see terves oblastis pidi juba 10. detsembriks ära tehtama. Tera-vilja normid on riigile küll täidetud, kuid linaandmise alal on üks kolmandik veel täitmata.

Niisugusena olukord edasi kesta ei või. Vaja „Edasi“ kolhoosnikkudel hakata oma elu korraldama ja sm. Stalini loosungi järelle „jõukale elule“ püüdma. Vaja lugemistoa juhataja unest äratada ja ta tööle panna. Vaja naiseltsilistel korraldada oma koosolekuid, kus poliitilisi ja eluolulisi küsimusi lahendataks. Oma ajakirjaga „Nais-tööline ja naiskolhoosnik“ tuleb aga kindlamasse sidemesse astuda.

Ella Hainmann.

Lastekasvatusest

Liikuvad lastesõimed kolhoosidesse *)

NSV Liidu kesktäidesaatekomitee neljas istangjärk seab 1934. aastal põllumajanduse liinis terve rea suuri ülesandeid üles, millest suurema osa on kolhoosid kohustatud ära täitma. Neid ülesandeid oleme suutelised ainult siis täitma, kui kolhoosis ning brigaadis jõud õieti on paigutatud ja töö õieti organiseeritud.

Suur osa meie ülesannete täitmisel langeb naiste peale, selle peale vaatamata, et nende tööjõudu mõnes kolhoosis vääri- liselt ei hinnata. See allahindamine tuleb sellest, et suur protsent naise ei võta tööst täiel määral osa, sest neil on täita emakohustused. Enne, üksikmajapidamise ajal, oli see valus küsimus naistele ja nüüd kollektiivmajapidamise ajajärgul veel enam. Kuid sellele abiks tulevad liikuvad lastesõimed, mida ühelt põllult teisele veetakse ema juure, sest neid on kerge hobuse või traktori järel vedamiseks kohandada. Ema andub täiesti oma tööle, seda ainult lapse söötmise ajaks katkestades. Kui on mitu naistebrigaadi, siis peab kolhoosi juhatus töö nii seadma, et brigaadis oleks mitte vähem kui 10 sõimetarvitajat ema, sest vähemale arvule tarvitajatele läheb sõime muretsemine kalliks. Kui aga kolhoos või mõni teine organisatsioon on rahvaarvu poolest väike, siis võib organiseerida naisbrigaad ainult naistest, kellel rinnalapsed on — siis pole vaja mitut vanker-sõime, vaid aitab ühestki.

Niisuguste sõimede organiseerimist võib ainult soovitada, sest peale töö võimaluse andmise naistele, on nad veel kasulikud lastele. Mudilased ei ole mitte sunnitud nelja seina vahel toas pimedas nurgas olema, nagu seda külas tihti ette tuleb, vaid on värske õhu käes ja kindlates kätes.

Peale selle saab laps oma ema piima, mis kaitseb teda suviste laste kõhutõvede ja suremiste vastu.

Paljud emad, kes oma lapsi silamaani sõime pole annud, kartes, et neil seal midagi puudub või meelega halvasti ümber käiakse, võivad rahuliku südamega põllul töötada, teades, et laps on nende juures. Pahed, mis sõimes tekivad, võivad nad oma praktiliste näpunäidetega kõrvaldada.

Mis on selleks vaja, et niisuguseid liikuvaid sõimi luua? Kõigepealt on vaja kolhoosi juhatusel selgeks teha liikuvate sõimede kasulikkus, mis vabastab naiseltsilisi kiirel tööajal valmistuslikule tööle. Sellepärast on vaja aegsasti liikuvate sõimede ettevalmistamisele asuda.

Selleks on kõigepealt vaja: 1) sõimekomisjon luua; 2) aegsasti oma kolhoosist üks naiseltsiline raiooni sõimeõdede kursustele saata, aga kui see võimata, siis raioonist niisugune inimene nõuda; 3) arvesse võtta: a) kõik rinnalapsed, kes eel-

*) Liikuvad lastesõimed on eesti kolhoosides, krundisüsteemi juures isearanis tähtsad.

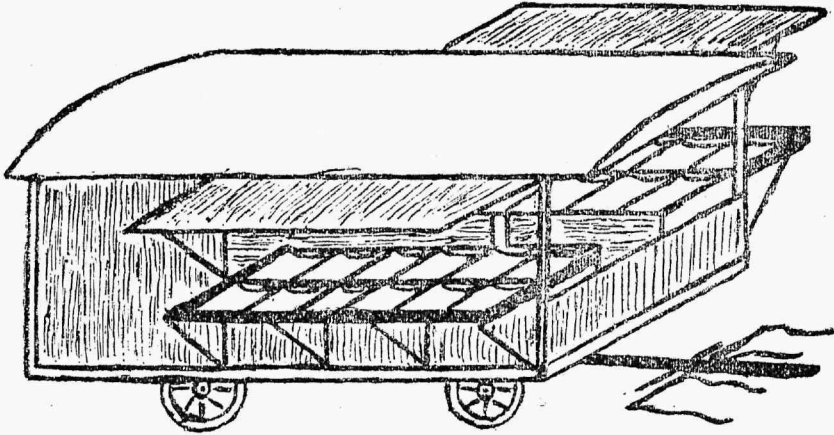

oleva suve jooksul veel emapiimal kasvavad ja mitte kõrvaltoitu ei tarvita; b) rasedad naised, kes kevadel või suvel sünnitavad.

Sellega kindlustatakse söimetarvitajate arv.

Kui ülevalnimetatud organisatsioonilised tööd on tehtud, siis tuleb söime korraldamiselt tema sisseadmisele asuda. See on õige lihtne. (Vaata joonis.) Liikuvateks

del välja ja üles saaks tõsta, mis enesest osa katust moodustab. Selle alla võib teha raam, mida jällegi väljapoole alla saab lasta; see on mitmeks jaotatud ning riidega kaetud. See raam täidab mitme voodikese aset. Alumine pool on, nagu tagaseingi, hästi kõvasti kinnitatud, et liikuda ei annaks. Ka sissepoole võib voodikese jaoks raam teha, et vihmasel ajal lapsi varju saaks panna.

sõimedeks võib ära tarvitada mõni vanker, millele vineerlaudadest kast ehitatud, see moodustab enesest ratastel oleva vaguni, mis lapsi võib vihma ja põletavate päiksekiirte eest kaitsta.

Vaguni pikkus tuleb valida tarvitajate laste arvu järele 3 kuni 5 meetrini, laius 2,5 m., kõrgus 2 m. Tagasein teha kindel, kuhu külge saab kinnitatud samadest vineerlaudadest laud ja kapp. Eessein on poolest saadik lahti ning ta etendab ukse osa.

Küljeseinad on eest $\frac{3}{4}$ osa võrd pikuti pooleks tehtud, nii et ülemist poolt hinge-

Tagaseinas on laud ning kapp. Seal-samas leiab aset pesurilist, kotid või kastid puhta kui ka musta pesu jaoks, petrooleumilamp või priimus, millega vett soendada. Ei tohi mitte ära unustada kokkukäidavaid pinke või istmeid, mille peal emad lapsi söödavad, ning kell, mille järele nad söötmist reguleerivad. Lastepesu peab olema küllaldaselt, mitte vähem kui 10 vahetust. Enne söime avamist vaja arst kohale kutsuda, et mitte mõni haige laps sinna ei satuks ja teistele haigust edasi ei annaks.

Arst **Ella Luht.**

„Naistöoline ja -kolhoosnik“ nr. 54—55 on sattunud eksitavaid trükivigu, mida ära parandada palume.

On:

Peab olema:

7 lhk. I v. 19 rida alt
7 lhk. II v. 25 rida alt
20 lhk. I v. 12 rida alt
20 lhk. I v. 9 rida alt
20 lhk. I v. 6 rida alt
20 lhk. II v. 4 rida alt

Venemaal ilukirjandust
peaegu ei olnudki
kisendab selle järele
valanud
võimatuks
kurb
mine

Venemaal rahvuskeeltele ilukirjandust
peaegu ei olnudki
kisendab sulle järele
valand
võimatuks
kuum
uinu.

Toimetuse.

SISUKORD

	Lhk.
Poliitiline osa:	
1. <i>S. Allermann</i> — Leninliku rahvuspoliitika võidukäik	1
2. Leningradi naistöõliste kiri meie juhile, sm. Stalinile	3
3. <i>Ella Karu-Pöögelmann</i> — Lenin ja töötavad naisterahvad	8
4. <i>A. Semaschko</i> — Lenin ja lapsed	9
Ilukirjandus:	
5. <i>A. Jakobson</i> — Kangelane (lõpp)	10
Sõnumid:	
6. <i>Linda Meister</i> — Tikopesa naised on kolhoosides suur jõud	14
7. <i>Ella Heinmann</i> — „Edasi“ nimeline kolhoos Domkinos vajab tuulutamist	15
Lastekasvatusest:	
8. <i>Ella Luht</i> — Liikuvad lastesõimed kolhoosidesse	15

Tehniline toimetaja: A. L u k i n.

Väljaanne № 11. Ladumisele antud 21/1 1934. Trükkimiseks alla kirjutatud 10/1 1934. Paber 74×105. Trükip. 1¹/₄. Trükit. 1. p. 85.680. Trükit. üldse 107.100 t. Lengorlit 3180. Tiraash 1400 eks. Töö № 4877. „Külvaja“ trükikoda, Leningrad, Dsershinski uul. № 49

10787
„РАБОТНИЦА И КОЛХОЗНИЦА“ № 1 (56)

Ежемесячный журнал на эстонском языке.

Издательское Товарищество Иностранцев Рабочих в СССР, Ленинград, Апраксин переулок № 2.
Välismaatöölise Kirjastusühisus NSV Liidus, Leningrad, Apraksini põikuliits № 2.

Hind. 60 kop.

EESTI
RAHVUSRAAMATUKOGU